

Studievoortgang in het voortgezet onderwijs

Lieke Stroucken

Leerlingen uit éénoudergezinnen en niet-westers allochtone leerlingen gaan na het behalen van hun vmbo-diploma vaker naar de havo dan leerlingen uit gezinnen met twee ouders of verzorgers en autochtone leerlingen. Leerlingen uit een gezin met lagere inkomsten en leerlingen zonder broertjes of zusjes lopen vaker vertraging op in hun middelbare schoolloopbaan dan leerlingen uit rijkere gezinnen en leerlingen met broertjes of zusjes. De leerlingen die in het schooljaar 2004/05 voor het eerst in de brugklas zaten, zijn tot en met het begin van het vijfde schooljaar (2008/09) gevolgd in hun voortgang in het voortgezet onderwijs. Van deze leerlingen is bekend of ze ooit zijn blijven zitten, gaandeweg van niveau zijn veranderd of na het vmbo diploma's stapelen.

1. Inleiding

Niet iedere leerling doorloopt de reguliere weg in het voortgezet onderwijs. Er zijn tal van individuele loopbanen door het voortgezet onderwijs (vo) mogelijk. De ene leerling begint op de havo en stapt later over naar het vmbo; de ander blijft een jaar zitten; weer een ander stroomt vóór het behalen van een diploma uit het voortgezet onderwijs. Sommige leerlingen groeien in het onderwijs en vervolgen hun onderwijsloopbaan na het vmbo op de havo. Verschillende leerlingen met verschillende achtergronden vragen om verschillende schoolloopbanen. Dit zie je terug in het voortgezet onderwijs.

Dit artikel beschrijft de groep brugklasleerlingen uit het schooljaar 2004/05 en hun eerste vijf jaar in het voortgezet onderwijs. De individuele loopbanen van deze leerlingen zijn dus gevolgd tot en met het schooljaar 2008/09. Wie haalde na 4 jaar onvertraagd zijn vmbo-diploma? Wie bleef zitten? En wie begon op het vwo, maar koos uiteindelijk toch voor de havo?

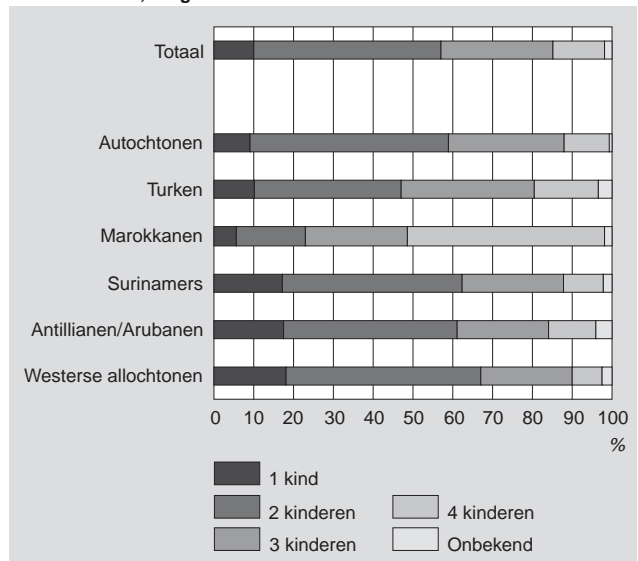
2. De brugklassers van 2004

In het schooljaar 2004/05 zaten ruim 185 duizend leerlingen voor het eerst in de brugklas van het vo. Ruim de helft van deze leerlingen zat in een algemene brugklas voor de gemengde of theoretische leerweg van het vmbo (vmbo-g/t), havo of vwo en ruim 16 procent in een beroepsgerichte vmbo-brugklas. De overige leerlingen zaten in een brede brugklas voor vmbo, havo en vwo.

2.1 Achtergrondkenmerken

Persoonskenmerken en de thuissituatie van leerlingen kunnen hun prestaties in en gang door het voortgezet

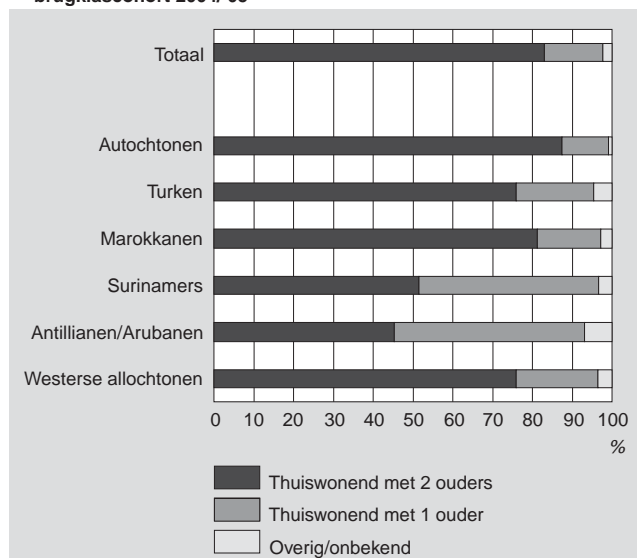
1. Leerlingen naar herkomstgroepering en aantal kinderen in het huishouden, brugklascohort 2004/05

onderwijs beïnvloeden. Bijna de helft van de brugklassers had één broertje of zusje; één op de tien was enig kind en 28 procent kwam uit een gezin met drie kinderen. Ongeveer de helft van de Marokkaanse jongeren kwam uit een gezin met vier of meer kinderen. Turkse, Surinaamse en Antilliaanse/Arubaanse leerlingen hadden vaak één of twee broertjes of zusjes. De helft van de autochtone leerlingen was thuis met twee kinderen.

Niet alle leerlingen hadden thuis twee ouders of verzorgers. Bijna 15 procent had thuis één opvoeder; 83 procent kwam uit een tweoudergezin. Surinaamse en Antilliaanse/Arubaanse kinderen kwamen vaak uit een eenoudergezin (respectievelijk 45 en 48 procent). Onder

2. Leerlingen naar herkomstgroepering en gezinstype, brugklascohort 2004/05

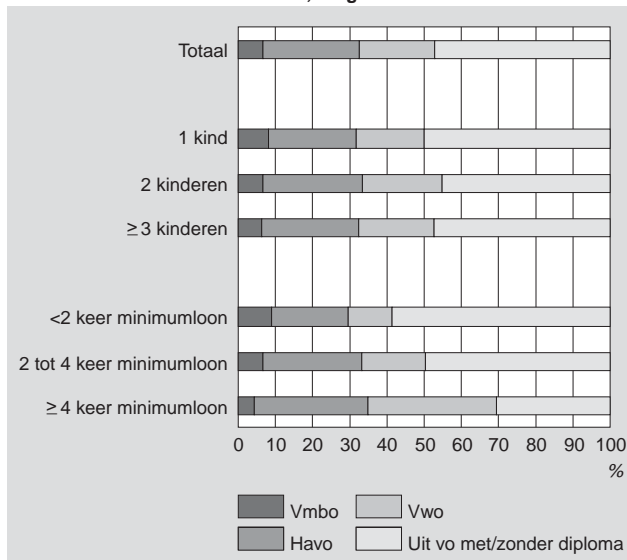

autochtone (12 procent), Turkse (19 procent) en Marokkaanse kinderen (16 procent) lag dit aandeel aanzienlijk lager. De niet-westers allochtone leerlingen kwamen ook vaak uit gezinnen met lagere inkomsten.

2.2 Onderwijspositie in het vijfde jaar

In het vijfde jaar dat de brugklassers zijn gevolgd (het schooljaar 2008/09) zat ruim een kwart op de havo en éénvijfde op het vwo. Bijna 22 procent had met een diploma voor de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo (vmbo-b/k) het voortgezet onderwijs verlaten; 17 procent had dit met een diploma voor de gemengde of theoretische leerweg van het vmbo (vmbo-g/t) gedaan en bijna 9 procent had zonder vmbo-diploma het vo verlaten. De overige 7 procent volgde nog een mbo- opleiding.

3. Onderwijssoort in 2008/2009 naar aantal kinderen in huishouden en inkomsten van het huishouden, brugklascohort 2004/05

De niet-westers allochtone leerlingen en jongens uit het brugklascohort volgden wat vaker de laagste leerwegen van het vmbo. Deze opleiding duurt vier jaar. Niet-westers allochtone leerlingen hebben daardoor na vier jaar vaker het vo verlaten (al dan niet met een diploma) dan autochtone leerlingen. Autochtone, westers allochtone leerlingen en meisjes volgden in 2008/09 vaker de havo of het vwo. Vooral Turkse en Marokkaanse leerlingen zaten niet vaak op het vwo (respectievelijk 7 en 6 procent in 2008/09).

Leerlingen die enig kind zijn, zaten in hun vijfde jaar minder vaak op het vwo dan leerlingen met één of twee broertjes of zusjes. Kinderen uit een gezin met twee ouders of verzorgers zaten beduidend vaker op de hogere niveaus in het vo dan kinderen uit een eenoudergezin. Het niveau van het onderwijs dat een leerling volgt, verschilt ook met het inkomstenniveau van het huishouden waartoe deze behoort. Zo volgden kinderen uit gezinnen met lagere inkomsten vaker de lagere leerwegen van het vmbo en minder vaak de havo of het vwo dan kinderen uit gezinnen met hogere inkomsten.

3. Vertraging

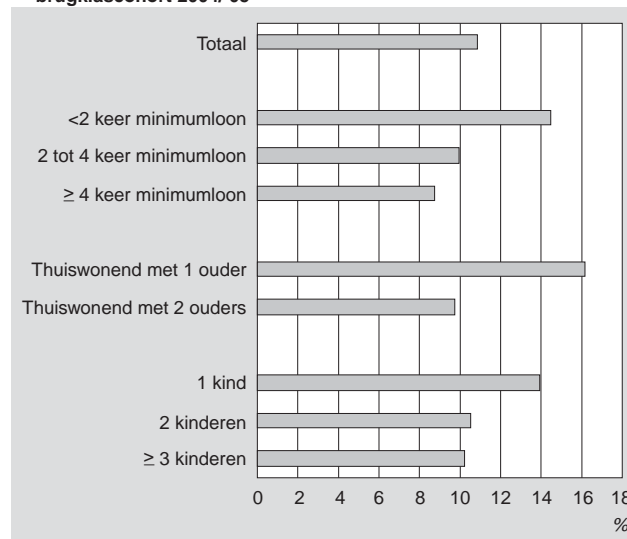
Een leerling loopt vertraging op in de middelbare schoolloopbaan als hij een leerjaar over doet. Een leerling loopt bijvoorbeeld vertraging op wanneer hij in hetzelfde niveau blijft zitten (bijvoorbeeld van havo-3 naar havo-3) of omdat hij naar een lager niveau gaat zonder naar een hoger leerjaar te gaan. Dit laatste gebeurt wanneer een leerling bijvoorbeeld van vmbo-g/t leerjaar 3 naar vmbo-k leerjaar 3 gaat. Het oplopen van vertraging hoeft niet altijd het gevolg te zijn van slechte schoolprestaties of ziekte. Een leerling kan bijvoorbeeld een jaar vertraging oplopen, wanneer hij naar een hoger niveau gaat. Dit kan onder andere voorkomen bij leerlingen die na het behalen van een vmbo-diploma overstappen naar de havo. Dit stapelen van diploma's wordt verder behandeld in paragraaf 5. In deze paragraaf wordt alleen naar de vertraging gekeken die leerlingen oplopen vóórdat ze een diploma hebben behaald dus tot en met schooljaar 2007/08.

3.1 Redenen van vertraging

In de eerste vier jaar dat de brugklassers uit 2004/05 in het voortgezet onderwijs zaten, had bijna 11 procent ten minste één jaar vertraging opgelopen. Dit betekent dat deze leerlingen in schooljaar 2007/08 nog in het derde of zelfs tweede leerjaar zaten, terwijl de meeste leerlingen dan in leerjaar vier zitten. Van deze vertraagde leerlingen was 19 procent op een bepaald moment gewisseld van niveau; 15 procent naar een lager niveau en 4 procent naar een hoger niveau. De overige 81 procent was op hetzelfde niveau blijven zitten of heeft in de brede algemene leerjaren vertraging opgelopen¹⁾.

Leerlingen met een indicatie voor leerwegondersteunend onderwijs liepen net zo vaak vertraging op als vmbo-leerlingen zonder deze indicatie. Leerlingen die in hun vierde jaar op het vo het vwo volgden, hadden het minst vaak vertraging opgelopen (nog geen 5 procent). Onder de havo-leerlingen lag dit percentage met ruim 13 procent een stuk

4. Vertraagde leerlingen tot en met 2007/2008 naar inkomsten van het huishouden, gezinstype en aantal kinderen in het huishouden, brugklascohort 2004/05

hoger. Onder havisten en leerlingen op vmbo-g/t zaten de grootste groepen zittenblijvers.

3.2 Vertraging naar kenmerken van de leerling

Sommige leerlingen lopen vaker vertraging op dan andere. Figuur 4 laat zien dat kinderen uit gezinnen met lagere inkomsten vaker vertraging opliepen dan kinderen uit gezinnen met een hoger inkomstenniveau. Kinderen uit een eenoudergezin hadden aan het begin van het vierde jaar beduidend vaker vertraging opgelopen (16 procent) dan leerlingen uit een tweeoudergezin (10 procent). Ook leerlingen die enig kind zijn, liepen met bijna 14 procent vaker vertraging op dan leerlingen met één of meerdere broertjes of zusjes. Jongens en allochtone leerlingen waren met respectievelijk 13 en 14 procent wat vaker vertraagd in hun schoolloopbaan dan meisjes (9 procent) en autochtone leerlingen (10 procent).

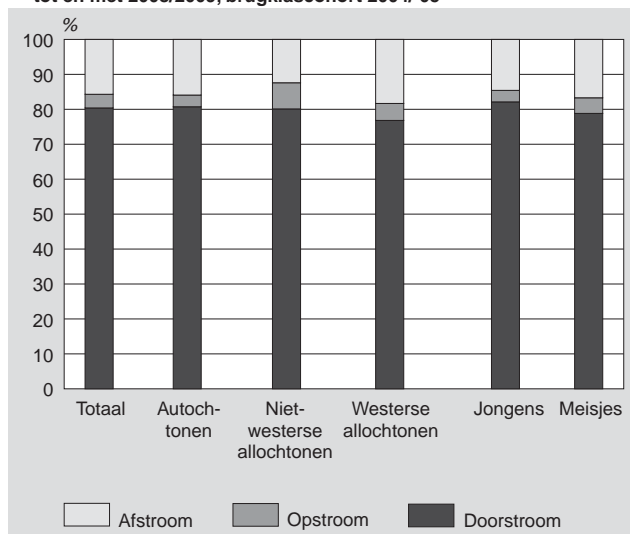
4. Op- en afstroom

Leerlingen blijven in het vo niet altijd op hetzelfde niveau. Sommige leerlingen doen het zo goed op school dat ze nog vóór ze examen afleggen naar een hoger niveau gaan. Andere leerlingen blijken wat meer moeite te hebben met het niveau dat ze volgen en wisselen naar een lager niveau.

4.1 Niet-westers allochtone havo-leerling minst vaak afgestroomd

Bijna 12 procent van de brugklassers uit 2004/05 is op een bepaald moment in de eerste 5 jaar in het vo naar een lager niveau gegaan. We noemen dit afstroom. Veel van deze leerlingen maakten de overstap van het vwo naar de havo of van de gemengde of theoretische leerweg naar de kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo. Figuur 5 laat

5. Vo-leerlingen zonder diploma in de havo naar op-, af- en doorstroom tot en met 2008/2009, brugklascohort 2004/05

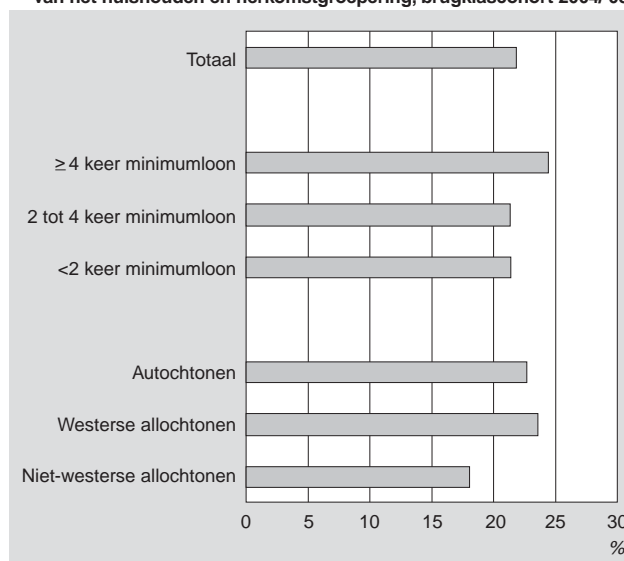
Bron: CBS (Onderwijsstatistieken, SSB)

zien dat van de leerlingen zonder diploma die in 2008/09 op de havo zaten, 16 procent hier via het vwo is gekomen. Deze leerlingen zijn dus op een eerder moment in niveau afgestroomd. Meisjes op de havo kwamen iets vaker van het vwo af dan jongens. Naar herkomstgroep bekeken, waren westerse allochtonen op de havo vaker afkomstig uit het vwo dan autochtonen (respectievelijk 18 en 16 procent). Niet-westerse allochtonen op de havo kwamen het minst vaak van het vwo af (12 procent). De verschillende thuissituaties van de leerlingen zorgden niet voor grote verschillen in de afstroom van vwo naar havo.

4.2 Meer afstroom naar vmbo-k in rijkere milieus

Van de brugklassers uit 2004/05 die in hun vierde jaar de kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo volgden, had maar liefst 22 procent op een eerder moment op ten minste vmbo-g/t gezeten. Niet-westers allochtone leerlingen maakten deze overstap met 18 procent een stuk minder vaak dan autochtone of westerse allochtone leerlingen. Ook vmbo-k-leerlingen van wie de ouders in de hoogste inkomstengroep vallen, kwamen vaker van de gemengde of theoretische leerweg van het vmbo af dan leerlingen uit een gezin met lagere inkomsten.

6. Leerlingen in vmbo-k in 2007/08 die zijn afgestroomd naar inkomsten van het huishouden en herkomstgroepering, brugklascohort 2004/05

4.3 Opstroom vaker door niet-westerse allochtonen

De brugklassers uit 2004/05 gingen in hun onderwijsloopbaan op het vo minder vaak naar een hoger niveau (opstroom) dan naar een lager niveau. Slechts 8 procent stroomde in de eerste 5 jaar op. Deze groep bestaat vooral uit de leerlingen die met een vmbo-g/t-diploma naar de havo gingen. Deze groep wordt in paragraaf 5 nader beschreven. In deze paragraaf zal alleen de opstroom tot en met het vierde jaar (dus vóór het behalen van eventuele diploma's) bekeken worden.

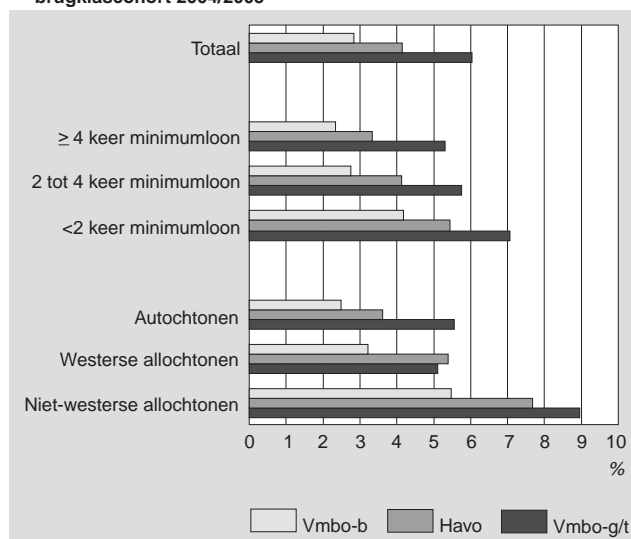
In de eerste vier jaar (tot en met schooljaar 2007/08) stroomde 4 procent op naar een hoger niveau. Van de

brugklassers uit 2004/'05 die in schooljaar 2007/'08 op de gemengde of theoretische leerweg van het vmbo zaten, was 6 procent op een eerder moment opgestroomd. Deze leerlingen kwamen dus van de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg af. Het aandeel niet-westers allochtone leerlingen in vmbo-g/t dat was opgestroomd, lag op 9 procent, hoger dan voor autochtone (6 procent) en westers allochtone leerlingen (5 procent). Leerlingen uit een huishouden met een hoger inkomstenniveau waren minder vaak afkomstig van vmbo-b/k.

Van de brugklasleerlingen die in hun vierde jaar op de havo zaten, had 4 procent op een eerder moment op het vmbo gezeten. Ook hier is het aandeel opstomers onder niet-westers allochtone havisten en havisten uit huishoudens van de laagste inkomstengroep hoger (respectievelijk 8 en 5 procent).

Vwo'ers waren minder vaak afkomstig van een lager niveau (meestal de havo) dan leerlingen in vmbo-g/t of havo. Van de leerlingen die in 2007/'08 op het vwo zaten, kwam bijna 3 procent van een lager niveau af.

7. Opgestroomde leerlingen in vmbo-g/t, havo of vwo in 2007/'08 naar inkomsten van het huishouden en herkomstgroepering, brugklascohort 2004/2005

5. Vmbo-examens

Vmbo-leerlingen die zonder vertraging hun gang door het vo doorlopen, doen aan het eind van hun vierde jaar examen. De onvertraagde brugklassers uit 2004/'05 gaan dus in 2007/'08 voor hun vmbo-diploma op. Bijna 86 duizend van deze ex-brugklassers zaten in 2007/'08 in het examenjaar van het vmbo. Bijna 80 duizend van hen haalden in dat jaar hun vmbo-diploma, waarvan bijna 24 procent in vmbo-b, 27 procent in vmbo-k en bijna de helft in vmbo-g/t. Deze leerlingen hebben dus in de reguliere vier jaar hun vmbo-diploma behaald.

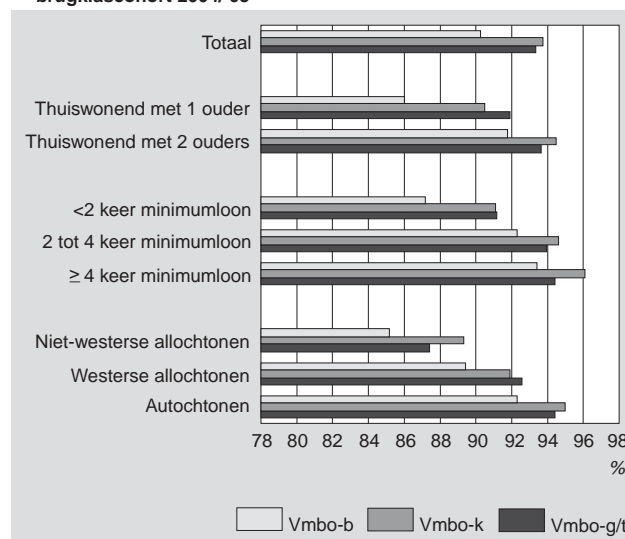
5.1 Slagingspercentage laagst in vmbo-b

Onder de leerlingen die zonder vertraging het vmbo hebben doorlopen, verschillen de slagingspercentages. Zo lag

het slagingspercentage onder de onvertraagde basisberoepsgerichte vmbo-leerlingen met 90 procent wat lager dan onder kaderberoepsgerichte leerlingen (94 procent) en leerlingen in vmbo-g/t (93 procent). Onvertraagde leerlingen uit een gezin uit de laagste inkomstengroep haalden minder vaak hun diploma aan het eind van vmbo-4. Ook leerlingen uit een eenouderhuishouden sloten hun eind-examenjaar minder vaak af met een vmbo-diploma. Allochtone leerlingen en vmbo'ers met een lwoo-indicatie slaagden minder vaker voor hun vmbo-examen dan autochtone leerlingen en vmbo'ers zonder deze indicatie.

Met een diploma vmbo-g/t op zak kan een leerling zijn onderwijsloopbaan vervolgen op het middelbaar beroeps-onderwijs (mbo), maar hij kan ook in het vo verder gaan om een havo-diploma te halen. Dit laatste wordt het stapelen van diploma's genoemd².

8. Geslaagde vmbo-leerlingen zonder vertraging (2007/2008) naar gezinstype, inkomsten van het huishouden en herkomstgroepering, brugklascohort 2004/'05

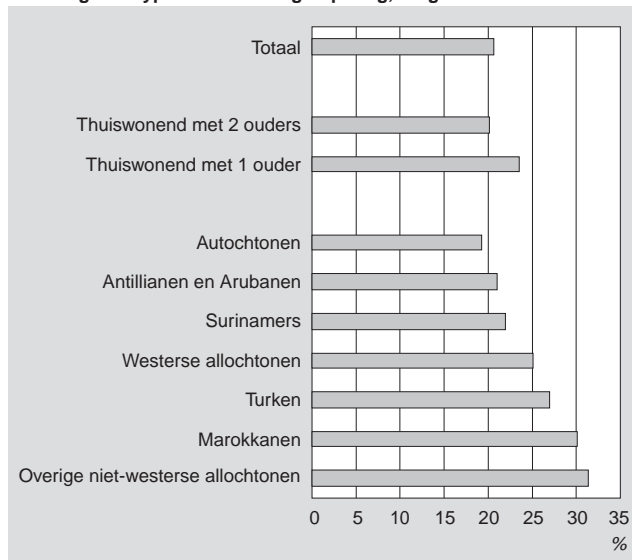
5.2 Stapelen populair onder niet-westerse allochtonen

Ongeveer 8100 leerlingen uit het bestudeerde brugklascohort hebben in 2007/'08 een vmbo-g/t-diploma behaald en zijn hierna meteen naar de havo gegaan. Dit is maar liefst 21 procent van de onvertraagde vmbo-g/t-gediplomeerden uit het brugklascohort. Marokkaanse en Turkse leerlingen kozen met respectievelijk 30 en 27 procent aanzienlijk vaker om te stapelen dan autochtone leerlingen (19 procent). Jongeren uit een eenoudergezin vervolgden met een vmbo-g/t-diploma hun onderwijsloopbaan wat vaker op de havo dan leerlingen uit een tweoudergezin (respectievelijk 23 en 20 procent). Ook jongens kozen er wat vaker voor om door te leren in het vo dan meisjes.

Van de leerlingen die een diploma vmbo-g/t behaalden, ging 76 procent naar het mbo. De meeste leerlingen kozen voor een vervolgopleiding op niveau 4 (middenkader- of specialistenopleiding).

Leerlingen die na vier jaar hun diploma vmbo-b/k hadden behaald, stroomden bijna allemaal uit het vo. Bijna 96 pro-

9. Leerlingen met een diploma vmbo-g/t die naar de havo gaan naar gezinstype en herkomstgroepering, brugklascohort 2004/05

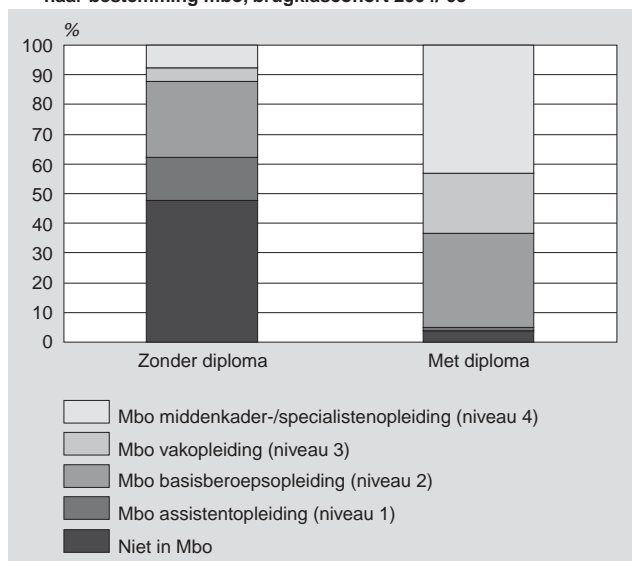

cent van hen vervolgde hun onderwijsloopbaan verder op het mbo. Van de leerlingen met een vmbo-b-diploma ging 87 procent naar een basisberoepsopleiding van het mbo (niveau 2). Van de gediplomeerden in de kaderberoepsgerichte leerweg ging 21 procent naar een basisberoepsopleiding en ruim een derde naar een vakopleiding (niveau 3). De grootste groep vmbo-k-gediplomeerden (41 procent) koos voor een middenkader- of specialistenopleiding (niveau 4).

5.3 Helft ongediplomeerde uitstromers naar het mbo

Niet alle leerlingen blijven in het voortgezet onderwijs tot ze een diploma behalen. Van de brugklassers uit 2004/05 is 9 procent tot en met het begin van schooljaar 2008/09 zonder diploma uit het bekostigde voortgezet onderwijs gestroomd. Ruim de helft van deze leerlingen volgde in schooljaar 2008/09 een mbo-opleiding. De grootste groep

10. Leerlingen die uit het vo zijn gestroomd tot en met begin 2008/09 naar bestemming mbo, brugklascohort 2004/05

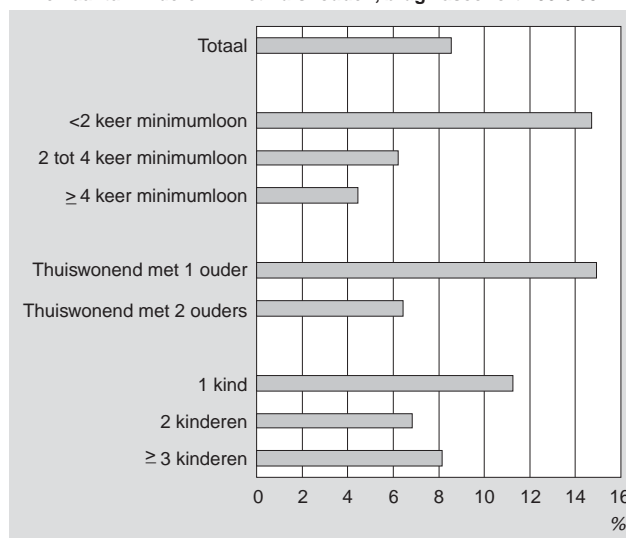

(26 procent) die een mbo-opleiding volgde, deed dit op niveau 2 (basisberoepsbeoefenaar) en 15 procent volgde een opleiding op niveau 1 (assistentopleiding). Ruim 12 procent deed een mbo-opleiding op de niveaus 3 of 4. De overige uitstromers uit het vo zonder diploma waren bijvoorbeeld naar het praktijkonderwijs, particuliere onderwijs of speciale scholen gegaan of hebben hun onderwijsloopbaan (tijdelijk) gestaakt.

Onder de groep niet-westers allochtone leerlingen is het percentage uitstroom uit het vo zonder diploma met 18 procent aanzienlijk groter dan onder autochtone leerlingen (6 procent). Turkse, Marokkaanse en Surinaamse uitstromers gingen echter net zo vaak zonder diploma door in het mbo als autochtone uitstromers. Surinaamse jongeren vielen van de hier onderscheiden niet-westers allochtone herkomstgroepen met 12 procent het minst vaak uit zonder diploma. Antilliaanse en Arubaanse leerlingen vielen het vaakst uit zonder vmbo-diploma (21 procent) en hun doorstroom naar het mbo was ook nog eens het laagst: minder dan de helft van de ongediplomeerde Antillianen en Arubanen ging door in het mbo.

Jongeren zonder broertjes of zusjes stroomden vaker zonder diploma uit het voortgezet onderwijs dan jongeren met één of twee broertjes of zusjes. Hetzelfde geldt voor kinderen uit een eenoudergezin van wie 15 procent zonder diploma uit het vo was gestroomd, terwijl dit onder kinderen uit een tweeoudergezin 6 procent was. Jongeren uit gezinnen met lagere inkomsten hadden ook een hoger uitstroompercentage zonder diploma dan jongeren uit gezinnen met hogere inkomsten.

11. Uitstroom uit het vo zonder diploma tot en met het begin van 2008/09 naar inkomsten van het huishouden, gezinstype en aantal kinderen in het huishouden, brugklascohort 2004/05

Technische toelichting

Populatie en methode

Het brugklascohort in dit artikel bestaat uit de leerlingen die in 2004/05 voor het eerst in de brugklas van het voortgezet

onderwijs zaten. Dit wil zeggen dat de leerlingen die in 2004/05 voor de tweede keer in de brugklas zaten, niet in het cohort zijn opgenomen. Daarnaast bevat het brugklascohort geen leerlingen die onderwijs volgen aan de vmbo-afdelingen van de Agrarische Opleidingscentra (AOC's) en ontbreken ook de leerlingen in het praktijkonderwijs en op speciale scholen voor voortgezet onderwijs.

De leerlingen in het cohort zijn gebaseerd op het Basisregister Onderwijsnummer (BRON) voor het voortgezet onderwijs van schooljaar 2004/05 van de IB-Groep, peilmoment 1 oktober van het schooljaar. Aan deze leerlingen zijn met behulp van het persoonsgebonden nummer onderwijs (BSN) de volgende bestanden gekoppeld:

- Het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS voor de achtergrondkenmerken zoals herkomstgroepering en gezinstype, peilmoment eind september 2004 (begin brugklasjaar);
- Het Basisregister Onderwijsnummer (BRON) bestand voor het voortgezet onderwijs van schooljaren 2003/04 van de IB-Groep om de zittenblijvers in leerjaar 1 uit te sluiten van het cohort, peilmoment 1 oktober 2003;
- Het Basisregister Onderwijsnummer (BRON) bestand voor het voortgezet onderwijs van schooljaar 2005/06 van de IB-Groep, peilmoment 1 oktober van het schooljaar;
- Het Éencijferbestand Voortgezet Onderwijs van schooljaren 2006/07 en 2007/08 van IB-Groep, Cfi en CBS, peilmoment 1 oktober van het schooljaar;
- Het Éencijferbestand Voortgezet Onderwijs van schooljaar 2008/09 (voorlopige cijfers) van IB-Groep, Cfi en CBS, peilmoment 1 oktober van het schooljaar;
- Het Éencijferbestand MBO van het schooljaar 2009/09 (voorlopige cijfers) van IB-groep, Cfi en CBS, peilmoment 1 oktober van het schooljaar.

Onderwijssoort

Het voortgezet onderwijs in dit artikel bestaat uit de volgende onderwijssoorten:

- Vmbo: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs. Deze onderwijssoort kan aangeboden worden als leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) voor leerlingen met achterstanden of gedrags- en motivatieproblemen. Bij het vmbo zijn vier leerwegen te onderscheiden: de basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b), de kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-k), de gemengde leerweg en de theoretische leerweg (vmbo-g/t);
- Havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs;
- Vwo: Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.

Vertraging

Een leerling heeft vertraging opgelopen wanneer zijn leerjaar lager is dan het aantal jaren dat hij in het voortgezet onderwijs zit. Een leerling die in zijn derde jaar in het voort-

gezet onderwijs in leerjaar 2 zit, is met andere woorden vertraagd. Het aandeel leerlingen dat vertraging heeft opgelopen, is berekend op alle leerlingen in het cohort, dus ook op de leerlingen die uit het voortgezet onderwijs zijn gestroomd.

Op-, af- en doorstroom

Opstroom is het overgaan naar een hoger niveau in het voortgezet onderwijs. Afstroom is het overgaan naar een lager niveau. Leerlingen die op hetzelfde niveau blijven, vallen onder de noemer doorstroom. In dit artikel is voor elke overgang tussen twee schooljaren bekeken of sprake is van op- of afstroom. Wanneer een leerling op een bepaald moment is opgestroomd, dan blijft hij dit gegeven met zich meedragen. Een leerling stroomt af als hij bijvoorbeeld van vmbo-g naar vmbo-k gaat; een leerling stroomt op als hij bijvoorbeeld van de havo naar het vwo gaat. De gemengde en theoretische leerweg van het vmbo worden als gelijk niveau beschouwd. Leerlingen in een algemeen/gemengd leerjaar vallen onder doorstroom als hun onderwijssoort in een volgend jaar gelijk is aan één van de onderwijssoorten in hun gemengde jaar. Bijvoorbeeld: een leerling in een algemeen leerjaar voor havo/vwo valt onder doorstroom als hij in een volgend jaar op de havo of het vwo zit. De leerling stroomt af als hij naar het vmbo gaat. Vertraging en niveauwisselingen kunnen gecombineerd voorkomen, wanneer bijvoorbeeld een leerling van vmbo-4 naar havo-4 gaat (vertraagde opstroom). Wanneer een leerling vertraging oploopt en in een gelijk niveau blijft, noemen we dit zittenblijven (bijvoorbeeld van havo-3 naar havo-3).

Inkomsten van het huishouden

Het inkomstenniveau van het huishouden geeft de inkomsten uit arbeid en uitkeringen weer van alle leden in het huishouden waartoe de leerling eind september 2004 behoorde. Het inkomstenniveau is ingedeeld in klassen, waarbij de hoogte van de inkomsten is gerelateerd aan het brutominimumloon van 2004 (ongeveer € 1 265,-).

Noten in de tekst

- ¹⁾ Van leerlingen die nog niet voor een specifieke onderwijssoort hebben gekozen, kan niet worden nagegaan of ze zijn op- of afgestroomd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij leerlingen in een algemeen leerjaar vmbo/havo/vwo.
- ²⁾ Voor het stapelen onder havo-gediplomeerden zijn op dit moment nog te weinig onderwijsjaren beschikbaar. In dit artikel zullen dan ook alleen de stapelaars van vmbo-g/t naar de havo beschreven worden.

Tabel 1
Door-, op-, afstroom¹⁾ en vertraging tot en met het vierde jaar in het vo (2007/'08), brugklascohort 2004/'05

	Totaal	Doorstroom	Afstroom	Opstroom	Vertraging ²⁾
	<i>x 1000</i>	%			
Totaal³⁾	185,6	84	11	4	11
<i>Geslacht</i>					
Jongens	94,3	83	11	4	13
Meisjes	91,3	84	10	5	9
<i>Herkomstgroepering</i>					
Autochtonen	144,0	85	11	4	10
Westers allochtonen	11,7	82	11	4	14
Niet-westerse allochtonen w.v.	28,7	81	10	6	15
Turken	6,7	81	10	7	15
Marokkanen	5,7	81	9	6	15
Surinamers	4,9	82	12	5	14
Antillianen en Arubanen	2,1	80	10	5	14
overige niet-westerse allochtonen	9,3	79	8	7	14
<i>Aantal kinderen in huishouden</i>					
1 kind	18,6	83	12	4	14
2 kinderen	87,3	84	11	4	11
3 kinderen	52,2	85	10	4	10
4 of meer kinderen	24,0	82	11	6	11
<i>Gezinstype</i>					
Thuiswonend met 2 ouders	154,0	85	10	4	10
Thuiswonend met 1 ouder	27,2	81	12	4	16
Overig huishouden	0,4	69	9	5	17
<i>Inkomstenniveau huishouden</i>					
<2 keer minimumloon	45,9	81	12	5	14
2 tot 4 keer minimumloon	85,9	84	11	4	10
≥4 keer minimumloon	50,4	87	9	4	9

1) Van de leerlingen die vóór aanvang van het tweede jaar uit het vo zijn gestroomd kan geen door- op- of afstroom worden berekend. Hierdoor tellen door-, op- en afstroom niet op tot 100%. Van de leerlingen die na 2005/'06 en vóór 2007/'08 uit het vo zijn gestroomd, is bekeken of ze tot het moment van uitstromen waren door-, op- of afgestroomd.

2) Leerlingen die 1 of 2 jaar vertraging hebben opgelopen, inclusief leerlingen die vóór 2007/'08 uit het voortgezet onderwijs zijn gestroomd.

3) Inclusief een kleine groep leerlingen van wie de achtergrondkenmerken onbekend zijn.

Tabel 2
Slagingspercentages van onvertraagde vmbo-leerlingen 2007/08 en doorstroom naar havo, brugklascohort 2004/05

	Vmbo basis/kader 4		Vmbo gemengd/theoretisch 4		
		w.o. met diploma		w.o. met diploma	w.o. in 2008/09 naar havo
	x 1000	%	x 1000	%	
Totaal¹⁾	43,8	92	42,1	93	21
<i>Leerwegondersteunend onderwijs (lwoo)</i>					
Met indicatie lwoo	15,6	89	1,2	86	16
Zonder indicatie lwoo	28,2	94	40,9	94	21
<i>Geslacht</i>					
Jongens	24,0	91	20,7	93	22
Meisjes	19,9	93	21,3	94	20
<i>Herkomstgroepering</i>					
Autochtonen	31,6	94	34,0	94	19
Westers allochtonen	2,3	91	2,3	93	25
Niet-westerse allochtonen	9,7	87	5,6	87	28
w.v.					
Turken	2,7	85	1,3	82	27
Marokkanen	2,4	86	1,1	86	30
Surinamers	1,7	88	1,1	90	22
Antillianen en Arubanen	0,7	86	0,4	91	21
Overige niet-westerse allochtonen	2,1	89	1,7	90	31
<i>Aantal kinderen in huishouden</i>					
1 kind	4,7	91	4,0	92	22
2 kinderen	19,9	93	20,2	94	20
3 kinderen	11,8	93	11,9	94	21
4 of meer kinderen	6,7	91	5,4	93	21
<i>Gezinstype</i>					
Thuiswonend met 2 ouders	34,8	93	35,9	94	20
Thuiswonend met 1 ouder	8,0	88	5,6	92	23
Overig huishouden	0,1	91	0,1	85	16
<i>Inkomstenniveau huishouden</i>					
<2 keer minimumloon	14,8	89	9,8	91	22
2 tot 4 keer minimumloon	22,1	94	21,7	94	18
≥4 keer minimumloon	6,2	95	10,1	94	24

¹⁾ Inclusief een kleine groep leerlingen van wie de achtergrondkenmerken onbekend zijn.

Tabel 3
Uitstroom¹⁾ tot 2008/09 naar diploma en doorstroom in het mbo, brugklascohort 2004/05

	Totaal	w.o. uitstroom uit vo 2008/09			
		totaal	met diploma	zonder diploma	
				totaal	w.o. in mbo in 2008/09
	<i>x 1000</i>	%			
Totaal²⁾	185,6	47	39	9	52
<i>Geslacht</i>					
Jongens	94,3	49	39	10	53
Meisjes	91,3	45	38	7	52
<i>Herkomstgroepering</i>					
Autochtonen	144,0	45	39	6	59
Westers allochtonen	11,7	43	32	12	40
Niet-westerse allochtonen	28,7	60	42	18	49
w.v.					
Turken	6,7	65	47	18	59
Marokkanen	5,7	68	49	19	58
Surinamers	4,9	58	46	12	60
Antillianen en Arubanen	2,1	64	42	21	46
Overige niet-westerse allochtonen	9,3	52	32	19	33
<i>Aantal kinderen in huishouden</i>					
1 kind	18,6	50	39	11	53
2 kinderen	87,3	45	38	7	57
3 kinderen	52,2	45	38	7	56
4 of meer kinderen	24,0	53	42	11	54
<i>Gezinstype</i>					
Thuiswonend met 2 ouders	154,0	45	38	6	57
Thuiswonend met 1 ouder	27,2	55	40	15	54
Overig huishouden	0,4	78	36	42	35
<i>Inkomstenniveau huishouden</i>					
<2 keer minimumloon	45,9	59	44	15	53
2 tot 4 keer minimumloon	85,9	50	43	6	61
≥4 keer minimumloon	50,4	31	26	4	49

Bron: CBS (Onderwijsstatistieken).

N.B. Meer informatie staat in de StatLine-tabel 'VO cohorten; VO studievoortgang, leerlingkenmerken' en 'VO cohorten: VO studievoortgang, huishoudkenmerken'.

1) De leerlingen die uitstromen uit het vo zijn niet per definitie voortijdig schoolverlaters.

2) Inclusief een kleine groep leerlingen van wie de achtergrondkenmerken onbekend zijn.